

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Ontwikkelingen in de mondiale autoproductie

- 1 **maximumscore 1**
global shift / uitschuiving
- 2 **maximumscore 1**
Juiste verschillen zijn:
- In Japan vond de opkomst van de autoproductie eerder plaats dan in China.
  - In Japan is de autoproductie door Japanse bedrijven ontwikkeld, in China is de toename van de autoproductie voor een groot deel het gevolg van buitenlandse investeringen.
- 3 **maximumscore 2**
Uit het antwoord moet blijken dat
- de werkgelegenheid is afgenomen 1
  - de werkgelegenheid meer gericht is op innovatie / ontwerp / onderzoek / minder gericht is op de productie zelf 1
- 4 **maximumscore 2**
Juiste redenen zijn:
- Met Volvo haalt Geely moderne technische kennis binnen het bedrijf.
  - Met Volvo kan Geely de (nog steeds) grote westerse markt beter bedienen dan met (daar onbekende) Chinese auto's.
  - Een westers automerk als Volvo is gewild in opkomende markten / China.
- per juiste reden 1
- 5 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat in Shanghai een hooggeschoolde arbeidsmarkt aanwezig is.
- 6 **maximumscore 2**
Uit de redenering moet blijken dat
- enerzijds door de overname flink geïnvesteerd zou worden in Volvo / het voortbestaan van het Zweedse merk Volvo werd gegarandeerd / de werkgelegenheid in Zweden en België (in ieder geval voorlopig) bleef bestaan 1
  - en anderzijds de besluiten omtrent de bedrijfsvoering in Chinese handen kwamen / het gevaar bestaat dat de productie van Volvo op termijn helemaal naar China zal worden verplaatst 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Buitenlandse investeringen in Mozambique

7 maximumscore 2

- Portugal 1
- Dit land is de voormalige kolonisator van Mozambique 1

8 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- de economie in de genoemde landen sinds eind jaren negentig snel is gegroeid (oorzaak) 1
- waardoor die landen steeds meer behoefte hebben aan grondstoffen / landbouwproducten (uit onder andere Mozambique) (gevolg) 1

9 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- de komst van buitenlandse investeerders de overheid van Mozambique (belasting)inkomsten oplevert 1
- terwijl lokale boeren hun grond kwijt kunnen raken / in conflict kunnen komen met de buitenlandse investeerders 1

10 maximumscore 2

Juiste aanwijzingen zijn:

- Het gas dat in de havens van Mozambique wordt aangevoerd wordt grotendeels doorgevoerd naar Zuid-Afrika.
- De elektriciteit die in Mozambique wordt opgewekt wordt grotendeels geëxporteerd naar Zuid-Afrika.
- Maputo is een doorvoerhaven.

per juiste aanwijzing 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 3 – Vulkanisme op IJsland

11 maximumscore 3

Uit de beschrijving moet blijken dat

- vanuit het centrale deel van IJsland de gesteenten naar het westen en oosten steeds ouder worden

1

Uit de uitleg moet blijken dat

- dwars door IJsland de Midden-Atlantische Rug loopt / een divergente plaatgrens loopt (oorzaak)
- waardoor midden in IJsland steeds nieuw gesteente wordt gevormd / de oudere gesteenten steeds verder naar het westen en oosten worden verplaatst (gevolg)

1

1

12 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- gedurende de uitbarsting (een deel van) het ijs op de vulkaan zeer snel smolt (oorzaak)
- waardoor plotselinge overstromingen / modderstromen ontstonden (gevolg)

1

1

13 maximumscore 3

- A: lage luchtdruk, B: hoge luchtdruk

1

Een juiste argumentatie is:

- Op het noordelijk halfrond stroomt lucht met de wijzers van de klok mee rond een hogedrukgebied
- en tegen de wijzers van de klok in rond een lagedrukgebied

1

1

Opgave 4 – De Falaises in Normandië

14 maximumscore 2

- sedimentgesteenten
- aan de (interne) gelaagdheid

1

1

15 maximumscore 3

Uit de beschrijving moet blijken dat

- de golven (bij een storm) de kiezels optillen
- en tegen de voet van het klif slaan
- waardoor het klif wordt ondergraven / instabiel wordt (en uiteindelijk instort)

1

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • fysische / mechanische verwerking: Manieren waarop deze vorm van verwerking plaatsvindt, zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Door temperatuurwisselingen zet het gesteente uit en krimpt weer in, waardoor het gesteente in stukken breekt. – Plantenwortels groeien in scheuren. Wanneer de wortels in omtrek toenemen duwen ze de scheuren verder uit elkaar. • chemische verwerking: Manieren waarop deze vorm van verwerking plaatsvindt, zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Neerslagwater lost kalksteen op en maakt zo gaten / gangen in het gesteente. – Planten maken zuren aan, waardoor kalksteen sneller in water oplost. 	<p>1</p> <p>1</p>

Opmerking

Alleen bij een juiste combinatie van het type verwerking en een juiste omschrijving van de manier waarop dat type verwerking plaatsvindt, dient 1 scorepunt te worden toegekend.

17	maximumscore 2	
	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • in het Pleistoceen de rivieren (door de ligging van het ijs) werden afgebogen naar het westen • waarbij de rivieren een dal uitschuurden (dat nu het Nauw van Calais / de Straat van Dover is) 	<p>1</p> <p>1</p>

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Klimaten in Zuidoost-Azië

18	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> – diagram a: Yangon – diagram b: Singapore – diagram c: Bangkok – diagram d: Hanoi 	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien één of geen antwoord juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
19 maximumscore 2	Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • in de maanden november tot en met maart boven het vasteland van Zuidoost-Azië hogedrukgebieden overheersen (en lagedrukgebieden ten zuiden van de evenaar liggen / de ITCZ ten zuiden van de evenaar ligt) (oorzaak)	1
	<ul style="list-style-type: none"> • waardoor boven het vasteland van Zuidoost-Azië een afluende wind ontstaat (die nauwelijks neerslag brengt) / de lucht daalt (en er geen sprake is van condensatie) (gevolg)	1
20 maximumscore 2	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • richting het noorden het natte moessonseizoen steeds later begint en eerder eindigt / steeds korter duurt	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit komt doordat het zuiden langere tijd onder invloed staat van de ITCZ / aanlandige winden dan het noorden	1
21 maximumscore 2	Een juiste uitleg is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Door de grote hoeveelheden neerslag tijdens de natte moesson treden de rivieren buiten hun oevers (oorzaak)	1
	<ul style="list-style-type: none"> • waardoor vruchtbaar slib wordt afgezet in de laaglanden / deltagebieden (gevolg)	1

Opgave 6 – Palmolie in Zuidoost-Azië

22 maximumscore 1

Vietnam en Thailand kennen een droge periode (en er zijn dus geen optimale groeiomstandigheden voor oliepalmen).

23 maximumscore 3

- De productie groeit sneller dan de export 1
- Juiste oorzaken zijn: 2
  - Er wordt meer geproduceerd voor de eigen markt.
  - Er wordt meer palmolie bewerkt vóórdat deze geëxporteerd wordt.

Opmerking

Voor iedere juiste oorzaak 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 3 Juiste beschrijvingen zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Door de toenemende mondiale vraag naar biobrandstof wordt een steeds groter oppervlak gebruikt voor de productie van palmolie • waardoor minder landbouwgrond beschikbaar is voor de productie van voedsel • zodat de voedselprijzen voor de lokale bevolking stijgen (en zij soms moeten gaan bedelen) of <ul style="list-style-type: none"> • De man in de tekening denkt de aarde te redden door biobrandstof te tanken in plaats van fossiele brandstof • maar als de productie van biobrandstof toeneemt, verliezen kleine boeren hun grond • waardoor er een toename van de armoede onder een deel van de bevolking kan ontstaan	1 1 1 1 1 1
25	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • de productie / de teelt van palmolie vooral plaatsvindt in de periferie / de nadelige gevolgen van de palmolieteelt vooral merkbaar zijn in de periferie • terwijl de verwerking / de consumptie (van de producten die gemaakt worden van palmolie) vooral plaatsvinden in centrumlanden	1 1

Leefomgeving

Opgave 7 – Ruimte voor de rivier bij Nijmegen

26	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • bij Nijmegen sprake is van een flessenhals / de bebouwing (aan beide oevers) tot (vrijwel) aan de rivier reikt (oorzaak) • waardoor bij hoogwater het water hier nog hoger zal worden opgestuwd / er een verhoogd overstromingsrisico is (gevolg)	1 1
-----------	---	--------

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • de Ooijpolder inrichten als noodoverloopgebied: nationale schaal • het afgraven van de uiterwaard bij Lent: lokale / regionale schaal	1 1
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen bij een juiste combinatie van maatregel en schaalniveau dient 1 scorepunt te worden toegekend.</i>	
28	maximumscore 2 <p>Juiste argumenten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De Ooijpolder ligt in Nederland ver stroomopwaarts, de maatregel heeft daardoor effect over een relatief lang traject in Nederland. – De Ooijpolder is relatief dunbevolkt. – In de Ooijpolder zijn relatief weinig bedrijven gevestigd. – In de Ooijpolder bevindt zich relatief weinig (dure) infrastructuur.	
	per juist argument	1
29	maximumscore 2 <p>Juiste voordelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De uiterwaard is, in tegenstelling tot de Ooijpolder, niet bewoond. – De uiterwaardafgraving heeft bij iedere hoogwatersituatie effect op de waterstand (en de inrichting van de Ooijpolder als noodoverloopgebied alleen bij zeer extreme hoogwaterstanden).	
	per juist voordeel	1

Opgave 8 – De wijk Roombeek in Enschede

- 30** **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat in die periode de (arbeidsintensieve) textielindustrie werd verplaatst naar lagelonenlanden.
- 31** **maximumscore 2**
Uit de uitleg moet blijken dat
- suburbanisatie leidde tot het vertrek van kansrijken / een concentratie van kansarmen in de wijk (oorzaak) 1
  - waardoor er een opeenstapeling van problemen ontstond / de wijk in een neerwaartse spiraal terechtkwam (en de leefbaarheid achteruit ging) (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
32	maximumscore 2 Juiste verschillen zijn: <ul style="list-style-type: none"> - De VINEX-locatie Roombeek ligt binnen de bestaande stad, terwijl VINEX-locaties in de Randstad aan de stadsrand liggen. - De VINEX-locatie Roombeek is veel kleinschaliger dan de VINEX-locaties in de Randstad. - De VINEX-locatie Roombeek is een herinrichtingsgebied / een saneringsgebied en dat zijn de meeste VINEX-locaties in de Randstad niet.	
	per juist verschil	1
33	maximumscore 3 Juiste kenmerken zijn: <ul style="list-style-type: none"> - de ligging vlak bij de binnenstad van Enschede - de moderne VINEX-woningen - de aanwezigheid van veel culturele voorzieningen - de goede openbaarvervoersmogelijkheden - de aanwezigheid van veel industrieel erfgoed	
	per juist kenmerk	1
34	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • in Roombeek veel industrieel erfgoed aanwezig is • en dat erfgoed vormt gewilde bedrijfsruimte voor kunstenaars / creatieve bedrijven	1 1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: MVMA, World Motor Vehicle Data, OIGA Statistics, 2009

bron 2 vrij naar: Het Parool, 26 februari 2011

Opgave 2

bronnen 1 en 2 vrij naar: Scholz, F., Globalisierung, Diercke Spezial, Braunschweig, 2010

Opgave 3

bron 1 vrij naar: http://www.geo.uu.nl/jcu/vbergen/vulkanisme_1.pdf

bron 2 bron: Cito en vrij naar: http://vorige.nrc.nl/multimedia/archive/00280/150410VP_aswolkvulk_280528a.jpg

Opgave 4

bron 1 bron: Cito

bron 2 vrij naar: www.zeevogelgroep.nl

bron 3 vrij naar: Berendsen, H.J.A., De vorming van het land

Opgave 5

bron 1 vrij naar: www.klimadiagramme.de en
www.climatediagrams.com/climate.php

Opgave 6

bron 1 vrij naar: Praxis Geographie 3/2011 p 12 en
<http://www.taskforceduurzamepalmolie.nl/>

bron 2 vrij naar: http://photos.mongabay.com/07/indo_mal-palm_oil-600.jpg

bron 3 vrij naar: <http://libereterrevideo.over-blog.com/categorie-11331864.html>

Opgave 7

bron 1 bron: Cito

bron 2 vrij naar: Google Earth, KMZ-bestand 'Ruimte voor de Rivier',
www.edugis.nl

bron 3 vrij naar: www.edugis.nl

bron 4 vrij naar: www.edugis.nl

Opgave 8

bron 1 vrij naar: www.roombeek.nl

bron 2 vrij naar: Topografische Dienst, Grote Provincie Atlas, 1:25.000, 1991

bron 3 vrij naar: <http://www.enschede-stad.nl/projecten.php?project=Roombeek&foto=4>